

Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur
z monitoringu zdalnego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mrowinach
realizowanego za pośrednictwem wideo-rozmów i analizy dokumentacji
(wyciąg)

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* (dalej: OPCAT), przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 16-22 października 2020 r., przedstawicielka Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT, Krajowy Mechanizm) – Aleksandra Osińska (psycholog) realizowała rozmowy za pomocą komunikatora Skype z wychowankami i personelem Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mrowinach (dalej jako: MOW, Ośrodek, placówka).

Celem wizytacji KMPT było sprawdzenie sposobu traktowania nieletnich w czasie pandemii COVID-19, ażeby wzmocnić, jeśli to niezbędne, ich ochronę przed torturami oraz niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W trakcie wizytacji wykonano następujące czynności:

- 1) przeprowadzono rozmowę z Czesławem Słodzińskim – dyrektorem MOW;
- 2) przeprowadzono na osobności za pośrednictwem komunikatora internetowego Skype rozmowy indywidualne z nieletnimi;
- 3) przeprowadzono na osobności za pośrednictwem komunikatora internetowego Skype rozmowy indywidualne z personelem placówki (z psychologiem, pedagogiem, wychowawczynią oraz z pielęgniarką zatrudnioną w Ośrodku);
- 4) dokonano analizy dokumentacji nadesłanej przez dyrektora MOW.

Wnioski i zalecenia zawarte w raporcie zostały ustalone w oparciu o przeprowadzone rozmowy oraz pisemne informacje przekazane przez Ośrodek. W raporcie opisano warunki detencji oraz sposób traktowania wychowanków w dobie pandemii koronawirusa. Ponadto raport opisuje również problemy systemowe wymagające zmiany obowiązującego prawa.

2. Zakaz represji

Stosownie do art. 21 ust. 1 OPCAT żadna osoba (np. nieletni, pracownik placówki, członek rodziny, inna osoba) lub organizacja, która przekazała przedstawicielce KMPT informację, nie może ponieść jakiegokolwiek sankcji lub uszczerbku z tego tytułu, niezależnie czy udzieliła informacji prawdziwej, czy fałszywej.

Wskazany przepis OPCAT stanowi bowiem, że żadna władza lub funkcjonariusz nie nakáže, nie zastosuje, nie pozwoli ani nie dopuści do stosowania jakiegokolwiek sankcji przeciwko jakiegokolwiek osobie lub organizacji, za przekazanie krajowemu mechanizmowi prewencji jakiegokolwiek informacji, prawdziwej bądź fałszywej, i żadna taka osoba lub organizacja nie poniesie żadnego uszczerbku w jakikolwiek inny sposób.

3. Charakterystyka placówki

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Mrowinach jest placówką resocjalizacyjno – wychowawczą dla młodzieży niedostosowanej społecznie w normie intelektualnej, przeznaczoną wyłącznie dla chłopców. Do Ośrodka nie przyjmuje się młodzieży i dzieci chorych psychicznie lub fizycznie, wymagającej stałego leczenia lub indywidualnej opieki i pomocy, upośledzonych umysłowo.

Nadzór nad działalnością MOW sprawują Dolnośląski Kurator Oświaty we Wrocławiu oraz Sąd Okręgowy w Świdnicy. MOW jest jednostką organizacyjną powiatu świdnickiego, funkcjonującą w formie jednostki budżetowej, rozliczającej się z budżetem powiatu. W ośrodku funkcjonuje zespół szkół – VI, VII i VIII klasa szkoły podstawowej oraz szkoła branżowa I stopnia o profilu budowlanym.

4. Problemy systemowe

4.1 Miejsca kwarantanny

Od początku trwania pandemii COVID-19 Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur ze szczególną uwagą monitoruje sytuację osób pozbawionych wolności, w tym wychowanków

przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych na terenie całego kraju¹. W tej niezwykle trudnej sytuacji, dyrektorzy MOW, a także pracownicy podlegają wielkiej presji, aby w obliczu zwiększonego ryzyka utraty zdrowia fizycznego i psychicznego i w trudnych warunkach pracy, w jakiej się znalazł personel tych placówek, zadbać w sposób właściwy o bezpieczeństwo swoich podopiecznych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej, w komunikatach kierowanych do dyrektorów MOW, zawarło kilka wytycznych odnośnie funkcjonowania placówek w czasie pandemii COVID-19, dotyczące m.in. kierowania nowo przybyłych wychowanków na tzw. kwarantannę. Nieletni po przyjęciu do placówki powinni być izolowani od grup wychowawczych na okres 7 dni, a ich stan zdrowia powinien być monitorowany. MEN zaleciło, aby przy tych czynnościach stosować standardowe procedury zalecane przez Głównego Inspektora Sanitarnego. Jeśli MOW nie dysponuje pokojami, w których kwarantanna może się odbywać, możliwe jest czasowe zwiększenie liczby wychowanków w pokojach mieszkalnych, aby pozyskać dodatkowe pomieszczenia (w przypadku tego Ośrodka nie było takiej konieczności). W sytuacji pojawienia się osoby zarażonej, placówka oraz wszyscy wychowankowie winni zostać poddani 14 dniowej kwarantannie². Z kolei w piśmie z dnia 08.06.2020 r. przekazano dyrektorom MOW informację, że w związku z poprawiającą się sytuacją epidemiczną możliwe jest złagodzenie obostrzeń związanych z funkcjonowaniem MOW. Izolowanie wychowanków nowych i po ucieczkach powinno być rozwiązaniem stosowanym fakultatywnie, w zależności od wywiadu przeprowadzonego z wychowankiem, z którego wynika, że istnieje ryzyko zarażenia i zachorowania na COVID-19³.

W związku z brakiem szczegółowych wytycznych dotyczących organizowania kwarantann dla nieletnich w MOW, dyrektorzy poszczególnych placówek samodzielnie opracowywali procedury i instrukcje. Wizytacje zdalne KMPT ujawniły, że praktyka w tym zakresie jest bardzo zróżnicowana, a w niektórych przypadkach wiąże się ona z wątpliwościami dotyczącymi tego czy dany sposób przeprowadzania kwarantanny, w sposób dostateczny zapewnia bezpieczeństwo wychowankom.

W Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Mrowinach nowi wychowankowie, bądź ci z ucieczki, po przybyciu do placówki, umieszczani są na kwarantannie, która zazwyczaj trwa

---

¹ Od marca 2020 r. przedstawiciele KMPT przeprowadzili 7 wizytacji zdalnych w następujących placówkach: MOW w Mszanie Dolnej, MOW w Czaplunku, MOW nr 3 w Łodzi, MOW w Łobżenicy, MOW w Renicach, MOW w Łańcucie, MOW w Mrowinach.

² Pismo MEN do dyrektorów młodzieżowych ośrodków wychowawczych z dnia 20.03.2020 r. (sygn.. DWKI-WSPE.5015.18.2020.KT).

³ Pismo MEN do dyrektorów młodzieżowych ośrodków wychowawczych z dnia 08.06.2020 r. (sygn.. DWKI-WSPE.5015.18.2020.KT).

około 7 dni. Okres izolacji odbywa się na II grupie wychowawczej, na którą nie mają wstępu pozostali wychowankowie oraz osoby postronne. Na korytarzu rozstawione są łóżka dla nieletnich, telewizor, stolik z krzesłkami. Chłopcy mają także do dyspozycji gry planszowe, karty oraz różnego rodzaju quizy i zadania, dostarczane przez personel Ośrodka. Na grupie obserwacyjnej zainstalowany jest monitoring. W trakcie kwarantanny chłopcy przebywają bez żadnego nadzoru, wychowawca pełniący dyżur ma obowiązek czuwać nad bezpieczeństwem wychowanków, obserwując kamery, zaglądnąc przez oszklone drzwi, sprawdzając czy wszystko jest w porządku. W razie potrzeby wychowankowie mają pukać w drzwi, wzywając tym samym wychowawcę. W trakcie kwarantanny nieletni są także odwiedzani przez psychologa i pedagoga. Dwa razy dziennie chłopcy mają mierzoną temperaturę. Jedzenie jest dostarczane w jednorazowych opakowaniach, również przez kogoś z personelu. W trakcie kontaktu z wychowankami przebywającymi na kwarantannie (np. kiedy przynoszone są im posiłki bądź telefon) osoby mają obowiązek noszenia środków ochronnych w postaci maseczek. Wychowawcy dostarczają nieletnim także płyn do dezynfekcji rąk.

W ocenie KMPT prowadzenie nadzoru „zdalnego” nie zapewnia bezpieczeństwa nieletnim, a przede wszystkim stwarza ryzyko zagrożenia ich zdrowia i życia. Nie trudno wyobrazić sobie jakie skutki opóźnionej reakcji personelu byłyby w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia nieletniego (np. omdlenia, urazu), konfliktu między podopiecznymi czy agresji rówieśniczej.

Biorąc pod uwagę powyższe, KMPT stoi na stanowisku, iż pomimo pewnych wytycznych oraz podjętych działań w omawianym temacie, młodzieżowe ośrodki wychowawcze wymagają większego wsparcia ze strony rządu, organów prowadzących i nadzorujących ich funkcjonowanie. Z tego względu Rzecznik Praw Obywatelskich zaapelował w swoim wystąpieniu do Ministra Edukacji i Nauki o zwrócenie uwagi na sytuację nieletnich umieszczonych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych w czasie kryzysu pandemicznego. Wyraził nadzieję dotyczącą przygotowania przez Ministra strategii umożliwiającej zabezpieczenie tych placówek przed rozprzestrzenieniem się w nich COVID-19, a także zapobieżenie zdarzeń niebezpiecznych, zagrażających zdrowiu i życiu zarówno wychowanków, jak i pracowników⁴.

W odpowiedzi Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 11 grudnia 2020 r. czytamy m.in., iż zostały przedstawione wytyczne dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek, które obowiązują od 1 września 2020 r., a także zapewniono dodatkowe wsparcie w środki ochrony indywidualnej oraz termometry bezdotykowe. Ponadto Ministerstwo Zdrowia nie przychyliło

---

⁴ Zob. Wystąpienie Generalne Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 16 listopada 2020 r. (KMP.573.11.2020.).

się do wniosku MEN w sprawie zobowiązania podmiotów leczniczych do wykonywania testów na obecność koronawirusa wychowankom MOW⁵.

5. Wytyczne Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczące funkcjonowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych w czasie pandemii COVID-19

Od początku trwania pandemii Ministerstwo Edukacji Narodowej skierowało do dyrektorów MOW komunikaty, w których zawarło wytyczne odnośnie funkcjonowania placówek w czasie pandemii. W pkt. 4.1 raportu opisano zalecenia dotyczące kierowania nowo przybyłych wychowanków na tzw. kwarantannę. Ponadto wytyczne dotyczyły także: ograniczania opuszczania placówki przez wychowanków, zawieszenia urlopów i odwiedzin, współpracy dyrektorów MOW ze służbami sanitarnymi i zespołami kryzysowymi podlegającymi samorządom powiatowym⁶.

Dodatkowo Pani Joanna Wilewska, Dyrektor Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego w MEN, w dniu 19.03.2020 r. zwróciła się pismem do Ministra Zdrowia z prośbą o rozważenie możliwości wprowadzenia regulacji prawnych umożliwiających objęcie obowiązkowymi testami na obecność koronawirusa wychowanków MOW, którzy powracają do placówki po ucieczce lub niepowrocie oraz nowym wychowankom, którzy zostają przyjęci do placówki⁷. Prośba ta spotkała się jednak z odmową Ministra Zdrowia⁸.

Monitoring zdalny prowadzony w czasie pandemii COVID-19 w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur pozwala stwierdzić, że - mimo powyższych działań i wytycznych - placówki te wymagają większego wsparcia ze strony rządu, organów prowadzących i nadzorujących ich funkcjonowanie. Wytyczne kierowane do dyrektorów w pismach MEN były pomocne, lecz niewystarczające. W rozmowach z przedstawicielami Mechanizmu, dyrektorzy i pracownicy ośrodków wielokrotnie wyrażali potrzebę większego wsparcia ze strony MEN.

Poza obszarem ryzyka związanym z organizacją miejsc kwarantanny (pkt. 4.1 raportu), za konieczne wydaje się umożliwienie wykonywania testów na obecność koronawirusa wśród pracowników i wychowanków MOW, zapewnienie odpowiedniej liczby personelu (mając na względzie publiczne placówki), który w związku z kwarantannami, zwolnieniami lekarskimi, koniecznością izolacji w związku z pandemią, działa w zawężonym składzie, a także wsparcie

---

⁵ Zob. Odpowiedź Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 11 grudnia 2020 r. na Wystąpienie Generalne Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 16 listopada 2020 r. (sygn. DWKI-WSPE.5015.104.2020.KT).

⁶ Pismo MEN do dyrektorów młodzieżowych ośrodków wychowawczych z dnia 16.03.2020 r. (sygn.. DWKI-WSPE.5015.7.2020.KT).

⁷ Pismo Dyrektora Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego w MEN do Ministra Zdrowia z dnia 19.03.2020 r. (sygn. DWKI-WSPE.5015.17.2020).

⁸ Odpowiedź Ministra Zdrowia z dnia 10.04.2020 r. (sygn. ZPP.051.74.2020.DJZ).

i współpraca z instytucjami nadzorującymi funkcjonowanie MOW, zarówno na poziomie lokalnym, jak i resortu edukacji.

6. Funkcjonowanie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mrowinach w czasie pandemii COVID-19

Do dnia zakończenia monitoringu zdalnego (22.10.2020 r.) w placówce nie odnotowano przypadków zakażenia COVID-19.

6.1 Traktowanie i bezpieczeństwo wychowanków

Rozmowy z wychowankami nie dostarczyły żadnych informacji wskazujących na to, iż nieletni nie czują się w Ośrodku bezpiecznie, nie pojawiły się także sygnały o sytuacjach przemocowych, chłopcy nie wskazywali, aby doświadczyli złego traktowania, zarówno ze strony rówieśników, jak i personelu.

Co więcej, wszyscy rozmówcy chwalili atmosferę, jaka od dłuższego już czasu panuje w Ośrodku. Część wskazywała, iż sytuacja związana z pandemią, brak możliwości uzyskania przepustek przez wszystkich nieletnich, paradoksalnie sprawiła zacieśnienie więzi między chłopcami, poczucie większej solidarności, chęć pomocy sobie nawzajem w tym trudnym dla wszystkich czasie. Nieletni mówili także o pomocy ze strony personelu, o częstszych rozmowach i spotkaniach, o tym, że czują pomoc ze strony całego personelu Ośrodka, mogą na nich liczyć. Ponadto, nie pojawiały się żadne głosy o panujących w placówce zasadach tzw. drugiego życia (analiza dokumentacji wykazała natomiast, iż w sprawozdaniu z pracy z jedną z grup wychowawczych, wychowawca w podsumowaniu wskazał, iż jednym z problemów, które występowały w minionym roku szkolnym były przejawy tzw. drugiego życia).

Na podobne aspekty w kontekście atmosfery panującej w MOW w ostatnich miesiącach, wskazywała także część personelu, z którą rozmawiała przedstawicielka KMPT. Z początkiem okresu pandemii, pracownicy Ośrodka bali się jak nieletni zareagują na pojawiające się obostrzenia, na brak możliwości opuszczenia placówki. Personel w obawie przed negatywną reakcją wychowanków, a także przed obniżeniem się ich samopoczucia, bardzo często rozmawiał z chłopcami, tłumacząc i wyjaśniając z czego wynikają wprowadzone w ostatnim czasie zakazy. W pierwszej fazie pandemii regularnie odbywały się pogadanki z nieletnimi, personel starał się też organizować dla nich różne zajęcia i spędzać razem dużo czasu, aby wychowankowie nie czuli, iż są pozostawieni sami sobie w tej nowej i trudnej sytuacji. Potwierdzeniem powyższych obserwacji przedstawicielki KMPT może być także adnotacja zawarta w protokole z Kontroli doraźnej Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty – *sytuacja*

*pandemii spowodowała większą integrację grup wychowawczych, odbyły się tylko dwa zespoły wychowawcze*⁹.

Analiza dokumentacji wykazała, iż w okresie od 1 stycznia 2020 r. do dnia wizytacji w Ośrodku miała miejsce jedna sytuacja przemocowa, między wychowankami placówki – jeden nieletni został uderzony przez innego nieletniego ręką w głowę. Bezpośrednio po zdarzeniu pokrzywdzony pojechał wraz z opiekunem do szpitala, gdzie uzyskał opiekę medyczną. Do Prokuratury Rejonowej w Świdnicy, za pośrednictwem Komisariatu Policji w Ożarowie, wpłynęło zawiadomienie Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mrowinach z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie naruszenia nietykalności cielesnej wychowanka. Celem ustalenia charakteru obrażeń, jakich doznał pokrzywdzony, powołano biegłego z zakresu medycyny sądowej. Na podstawie opinii biegłego ustalono, że rana tłuczona okolicy łuku brwiowego, jakiej doznał nieletni, stanowiła naruszenie czynności ciała na okres nie dłuższy niż 7 dni. Z uzyskanych od dyrektora placówki informacji wynika, iż Prokuratura postanowiła o umorzeniu dochodzenia, wskazując na brak znamion czynu zabronionego ściganego z oskarżenia publicznego oraz z uwagi na brak interesu społecznego w kontynuowaniu ścigania z urzędu występku prywatnoskarbowego¹⁰.

W protokole z posiedzenia zespołu wychowawczego z dnia 2 marca 2020 r. wynika, iż sprawca wyraził skruchę oraz przeprosił poszkodowanego nieletniego. Wydarzenie to zostało zgłoszone na Policję, zostali także poinformowani rodzice ofiary oraz sąd rodzinny. Analiza dokumentacji wykazała także, iż tego samego dnia zdecydowano o tym, iż w związku z ukończeniem przez sprawcę pobicia 18 roku życia i złamaniem regulaminu placówki, nie zostanie od dłużej w Ośrodku. Ponadto poinformowano nieletniego o zgłoszeniu faktu pobicia na Policję oraz wysłaniu w tej sprawie informacji do sądu rodzinnego. Fakt pobicia wychowanka przez innego wychowanka został także odnotowany w *Rejestrze zdarzeń wychowanków w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Mrowinach*.

W ocenie KMPT niepokojący jest fakt braku udzielenia pomocy psychologicznej nieletniemu, po ataku ze strony innego wychowanka. Zgromadzona dokumentacja na okoliczność wizytacji zawiera wykaz konsultacji psychologicznych z okresu od 1 stycznia do końca listopada 2020 r. Wynika z niej, iż ów wychowanek odbył trzy takie konsultacje (dwie w styczniu i jedna w kwietniu) i dotyczyły one adaptacji w Ośrodku oraz psychoedukacji w zakresie nazywania i rozpoznawania emocji. Co prawda, 9 marca wychowanek ten dokonał

---

⁹ Protokół kontroli doraźnej Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty z dnia 30 czerwca 2020 r. (nr DW.5533.25.2020.RK.1).

¹⁰ Pismo Prokuratury Rejonowej w Świdnicy z dnia 13 maja 2020 r. (sygn. akt: PR 2 Ds. 606.2020).

ucieczki (powrócił do placówki 30 marca), jednak zdarzenie pobicia go miało miejsce 26 lutego i pomiędzy tym dniem, a dniem ucieczki zgromadzona dokumentacja nie zawiera żadnych informacji świadczących o tym, aby chłopiec ten odbył jakiegokolwiek spotkanie z psychologiem bądź pedagogiem szkolnym.

Z informacji zebranych na jego temat wynika, iż chłopiec ten przybył do Ośrodka na początku grudnia 2019 r., a jego proces adaptacji do warunków MOW od samego początku nie przebiegł pomyślnie, nieletni od początku nie zaakceptował pobytu w placówce. Już 6 grudnia dokonał pierwszej ucieczki, doprowadzony został 22 stycznia 2020 r. z Policyjnej Izby Dziecka w Legnicy przez wychowawcę. Kolejnej ucieczki dokonał 9 marca (doprowadzony 30 marca), 9 kwietnia (doprowadzony 4 maja) i 23 maja (brak informacji o dacie doprowadzenia). Zgromadzona dokumentacja zawiera informację, iż sąd rodzinny od początku był informowany o problemach związanych z uciezkami. Ponadto wychowanek nie nadrobił zaległości szkolnych, ani nie uczestniczył w żadnych poza lekcyjnych zajęciach. Każdorazowo po dowiedzeniu z ucieczki, szukał kolejnej sposobności opuszczenia placówki. Podczas pobytu w Ośrodku kłamał, manipulował, wprowadzał w błąd zarówno kadrę, jak również swoją matkę. Wychowawcom opowiadał o problemach w domu, natomiast matce – o problemach w Ośrodku, oczerniając zarówno środowisko rodzinne jak i samą placówkę, tym samym usprawiedliwiając swoje uciezki. Podczas uciezek wychowanek nie przebywał w domu, matka chłopca często nie wiedziała gdzie był i co robił w tym czasie jej syn. Matka chłopca była cały czas w kontakcie z Ośrodkiem, próbowała motywować syna do pozostania w placówce, jednak przyznała, iż nie ma ona wpływu na zachowanie syna. 1 września MOW poinformował sąd rodzinny o dalszej nieobecności wychowanka w placówce, 10 września ten poinformował Ośrodek, iż wobec nieletniego wydano postanowienie o umieszczeniu go w schronisku dla nieletnich. Ponadto 18 września sąd wydał postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego celem ustalenia czy nieletni dopuścił się popełnienia czynu karalnego. Z informacji posiadanych przez MOW wynika, że dnia 28 września nieletni został zatrzymany i przewieziony do schroniska dla nieletnich, gdzie oczekuje na sprawę sądową.

Analiza zebranej dokumentacji pozwala stwierdzić, iż wychowanek od początku pobytu w Ośrodku nie zaaklimatyzował się dostatecznie, dokonywał częstych uciezek, nie angażował się zbyt w życie MOW, ponadto został pobity przez jednego z rówieśników. Tymczasem należy mieć na uwadze, że do młodzieżowych ośrodków wychowawczych często trafiają osoby ze środowisk zaniedbanych społecznie, wymagające dużego wsparcia psychologicznego w celu przywrócenia prawidłowych mechanizmów funkcjonowania oraz pokonania trudności adaptacyjnych w nowym miejscu. Zapewnienie właściwego wsparcia ze strony personelu jest

szczególnie istotne, biorąc pod uwagę to, iż nieletni trafia do placówki wbrew swojej woli. Doświadcza wtedy silnego oporu, nie potrafi pogodzić się z nową, trudną dla niego sytuacją, czemu może towarzyszyć spadek nastroju, negatywne emocje oraz napięcie psychiczne. Nie ulega wątpliwości, że rola psychologa pracującego z wychowankiem systematycznie w tym okresie jest nie do przecenienia. Ponadto w ocenie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu, stała obecność psychologa (zwłaszcza w początkowej fazie przebywania nieletniego w Ośrodku) przyczynia się również do integracji społeczności wychowanków, poprawy relacji z personelem oraz zwiększenia motywacji do udziału w proponowanych przez placówkę zajęciach.

W związku z powyższym Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur zwraca się z prośbą o udzielenie informacji jakie konkretnie kroki zostały poczynione przez personel Ośrodka, aby przeciwdziałać tego typu negatywnym skutkom umieszczenia w MOW, czy ustalono jakie były przyczyny ucieczek tego wychowanka oraz czy z nieletnim były prowadzone jakieś rozmowy/zajęcia/konsultacje służące motywowaniu go do uczestnictwa w życiu placówki. Jednocześnie Krajowy Mechanizm prosi o udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące tego czy wychowankowi udzielono pomocy psychologicznej w związku z pobiciem go przez innego wychowanka, a jeśli tak, to na czym to wsparcie polegało. Ponadto KMPT zwraca się z pytaniem czego dotyczył rzekomy czyn karalny w związku z którym sąd wydał postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego.

Nawiązując do powyższych stwierdzeń, warto również zaznaczyć, iż jednym z zaleceń pokontrolnych wydanych przez Dolnośląskie Kuratorium Oświaty było to, aby *zaplanować i przeprowadzić działania mające na celu poprawę jakości udzielanego wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej wychowankom*¹¹.

W związku z sytuacją przemocową jaka miała miejsce w Ośrodku, przeprowadzono dla wychowanków zajęcia na temat sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z emocjami. Zajęcia te odbyły się w trakcie czterech spotkań i szczegółowo dotyczyły: właściwego nazywania swoich emocji, radzenia sobie w przyływach złości, konsekwencji zachowań agresywnych oraz kształtowania postawy asertywnej. KMPT pozytywnie ocenia tego typu reakcję personelu placówki na wydarzenie jakie miało miejsce w Ośrodku.

Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur docenia także comiesięczne spotkania wychowanków z personelem placówki. Takie spotkania społeczności Ośrodka są jedną z form

---

¹¹ Protokół kontroli doraźnej Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty z dnia 30 czerwca 2020 r. (nr DW.5533.25.2020.RK.1).

samorządności i tworzą je: wychowankowie, wychowawcy, pracownicy pedagogiczni oraz inne osoby zatrudnione w MOW. Inicjatywa ta daje wychowankom możliwość omówienia na forum ważnych dla nich spraw, zgłaszania propozycji i uwag co do ich wizji funkcjonowania Ośrodka. Ponadto nieletni osobiście uczestniczą w planowaniu własnych działań, przez co są bardziej zmotywowani i chętniej angażują się w różnorodną aktywność.

Reasumując kwestie bezpieczeństwa oraz sposobu traktowania wychowanków w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Mrowinach, należy odwołać się do zawartych we wspomnianym już powyżej protokole pokontrolnym Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty: *Przeprowadzona kontrola przez upoważnionego pracownika nadzoru pedagogicznego wskazuje na wprowadzenie zmian w funkcjonowaniu placówki z uwagi na zalecenia zawarte w raporcie sporządzonym z kontroli przeprowadzonej w dniach 13-15 listopada 2019 r. przez przedstawicieli KMPT – Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Z analizy dokumentacji, przeglądu obiektu oraz wyjaśnień dyrektora placówki wynika, że:*

- *w obowiązującym w placówce harmonogramie dnia w ramach zajęć porządkowo-dyscyplinujących – rozmów wychowawczych w grupie uwzględniono możliwość wysłuchania postulatów, rozpatrzenia skarg i wniosków wychowanków;*
- *odstąpiono od przeszukiwań pokoi wychowanków oraz ich kontroli osobistej oraz stosowania testów na obecność środków psychoaktywnych;*
- *w sytuacji naruszenia obowiązujących procedur przez wychowanków nie tylko policja, ale również sąd rodzinny wykonujący orzeczenie będzie o tym informowany;*
- *uporządkowano i doprecyzowano sposób rejestrowania zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *złożono indywidualne teczki dla wychowanków, w których znajdują się informacje dotyczące spotkań z wychowankiem, jego problemów i wspólnie ustalonych działań;*
- *dyrektor ośrodka powołał zespół, który ma przeprowadzić diagnozę przyczyn agresji rówieśniczej na terenie placówki;*
- *skrzynka skarg i wniosków została umieszczona poza zasięgiem kamer wizyjnych;*
- *w każdej grupie wychowawczej wychowankowie mogą korzystać z telefonu bezprzewodowego, a wychowawcy zostali zobowiązani do zapewnienia im intymności rozmów;*
- *w roku szkolnym 2020/2021 planowane jest wyznaczenie dyżurów w sobotę psychologa i pedagoga szkolnego;*
- *w ramach działań związanych z eliminowaniem tzw. drugiego życia:*

- a) *pedagog szkolny i psycholog planują w nowym roku szkolnym m.in. prowadzić zajęcia integracyjne w losowo wybranych zespołach wychowanków;*
- b) *przeprowadzona zostanie pogłębiona diagnoza sytuacji wychowawczej;*
- c) *wychowawcy zostali zobowiązani do rzetelnego sprawdzania czy wychowankowie wywiązują się ze swoich obowiązków (samodzielne wykonywanie dyżurów);*
- d) *zaplanowano szkolenie psychologa w zakresie mediacji;*
- e) *na tablicach informacyjnych umieszczono dane teled adresowe instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw dziecka¹².*

Zawarte powyżej stwierdzenia przedstawiciele KMPT oceniają bardzo pozytywnie. Podkreślenia wymaga fakt, iż w trakcie monitoringu zdalnego większość wprowadzonych zmian znalazła odzwierciedlenie w prowadzonych rozmowach i analizowanej dokumentacji. Jednocześnie KMPT żywi nadzieję, iż praca nad poprawą bezpieczeństwa w Ośrodku będzie w dalszym ciągu kontynuowana.

6.2 Opieka medyczna i środki ochrony osobistej

W Ośrodku zatrudniona jest pielęgniarka (pracuje na pół etatu), która czuwa nad zdrowiem wychowanków. Lekarza brak. To pielęgniarka przeprowadza wstępne badanie nowo przyjętych wychowanków, opisuje ich obrażenia, tatuaże, blizny, wykonuje testy przesiewowe, mierzy etc. Przeprowadza również z nimi wywiad medyczny odnośnie przebytych chorób, pyta się czy biorą jakieś leki, czy chorują na coś przewlekłe. Wychowankowie nie są w późniejszym czasie badani obligatoryjnie przez lekarza. Spotkania z lekarzem odbywają się dopiero w razie zaistnienia szczególnej potrzeby, np. jeśli konieczne jest zaświadczenie na potrzeby praktyk czy w przypadku, kiedy nieletni uskarża się na jakieś dolegliwości.

W związku z pandemią, od marca do czerwca odwołano wszystkie konsultacje, wychowankowie korzystali w tym czasie z tele-porad u lekarza pierwszego kontaktu. Z uzyskanych informacji wynika, że cały czas występują problemy z zapisem nieletnich do lekarzy specjalistów, wizyty odbywają się z pewnymi opóźnieniami. Przykładowo jeden z wychowanków doznał urazu oka w kwietniu, natomiast wizyta kontrolna możliwa była dopiero we wrześniu.

---

¹² Tamże.

Należy jednak podkreślić, iż pomimo zaistniałych problemów i utrudnień, żaden z chłopców nie wskazywał, aby kiedykolwiek zdarzyła się sytuacja, w której nie otrzymałby pomocy medycznej/lekarskiej.

Z informacji uzyskanych od dyrektora placówki wynika, iż poważnie obawia się on sytuacji, kiedy to w MOW pojawi się osoba zakażona koronawirusem. Nie ma bowiem żadnych wytycznych co w takiej sytuacji należy zrobić, jak odpowiednio przeorganizować pracę w Ośrodku. Zgodnie z wytycznymi MEN, Dyrektor zwrócił się z takim pytaniem do Centrum Zarządzania Kryzysowego, ale nie uzyskał w tym temacie żadnej odpowiedzi.

Po powrocie z wakacji, każdy wychowanek Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mrowinach, miał robiony tzw. test kasetkowy. Wszystkie wyniki były negatywne.

W pierwszych dwóch tygodniach pandemii Ośrodek borykał się z trudnościami w zakresie pozyskania wystarczającej ilości środków ochronnych, nie było żadnego wsparcia ze strony instytucji zewnętrznych. Dyrekcja musiała we własnym zakresie zadbać o zakup maseczek, rękawiczek i płynu do dezynfekcji rąk – finanse na ten cel przeznaczono z „regularnego” budżetu Ośrodka. Po dwóch tygodniach Ministerstwo Edukacji Narodowej dostarczyło do MOW cały asortyment potrzebny do ochrony przed koronawirusem – mydła, płyny do dezynfekcji, maseczki i rękawiczki. Od tego czasu nie było już problemów z odpowiednim zabezpieczeniem tych środków. Ponadto starostwo przekazało także Ośrodkowi termometry bezdotykowe – po jednym na każdą grupę.

Na terenie MOW wychowankowie i pracownicy nie noszą na co dzień maseczek. Muszą być one zakładane przez kadrę, gdy odwiedza się wychowanca przebywającego w początkowej fazie izolacji od przyjęcia lub kontakcie z osobą z zewnątrz (np. z listonoszem, rodzicami, kurierem). Na terenie Ośrodka znajdują się dozowniki z płynem do dezynfekcji rąk. Nieletni nie dostali płynu do osobistego użytku, ale mówili, że mają do niego dostęp w wielu miejscach – m.in. przy wejściu do placówki, w szkole, na korytarzach, na grupie wychowawczej.

Wszelkie wizyty u lekarzy, które mają miejsce poza placówką, odbywają się z zachowaniem środków ostrożności, zarówno chłopcy, jak i lekarz posiadają środki ochronne.

6.3 Kontakt ze światem zewnętrznym

Od połowy marca do 10 czerwca zostało wstrzymane urlopowanie wychowanków oraz wszelkie wyjścia nieletnich poza teren Ośrodka. Jednocześnie była możliwość odwiedzin nieletnich, odbywało się to zazwyczaj na zewnątrz, osoby musiały posiadać maseczki, należało zachować pewien dystans między sobą, był zakaz przytulania. Spotkania z najbliższymi

odbywały się także „przez okno” – wychowanek przebywał w pomieszczeniu na parterze, w którym otwierane było okno, osoba odwiedzająca znajdowała się na zewnątrz budynku.

W okresie wakacji nieletni mogli udać się do swoich rodzin. W związku z ograniczeniem wyjazdów na przepustki w okresie od 13 marca do końca czerwca 2020 r., wychowankowie mieli możliwość (po spełnieniu wymagań regulaminowych, otrzymania promocji do kolejnej klasy oraz uzyskaniu zgody z sądu rodzinnego) wcześniejszego wyjazdu na urlopy wakacyjne, począwszy od 10 czerwca. Wyjazdy odbywały się w ten sposób, iż rodzice bądź opiekunowie prawni musieli osobiście przyjechać i odwiedzić nieletniego, wychowanek nie mógł samodzielnie poruszać się środkami transportu.

Żaden z chłopców nie uskarżał się na brak możliwości kontaktu z rodziną czy osobami bliskimi. Wychowankowie mają do dyspozycji telefon ośrodkowy, z którego mogą codziennie korzystać, każda grupa wychowawcza ma wyznaczoną konkretną godzinę na ten cel. Nieletni wskazywali jednak, iż wychowawcy pozwalają dzwonić także w innym czasie, kiedy mają taką potrzebę. Pojawiały się także głosy mówiące o tym, iż personel użycza im w tym celu swoich prywatnych telefonów komórkowych (rozmowy z najbliższymi nie są nadzorowane). Kontakt z osobami bliskimi jest także możliwy w czasie kiedy wychowankowie mogą korzystać z sali komputerowej (średnio dwa-trzy razy w tygodniu). Nie korzysta się ze Skype (konto zostało utworzone na czas rozmowy ze mną), aczkolwiek Dyrektor i personel placówki nie widzieli przeszkód, by taką możliwość kontaktu uruchomić, w razie zainteresowania.

Należy także wskazać, iż wychowankowie nie mają możliwości korzystania ze swoich telefonów komórkowych. W ocenie KMPT należałoby umożliwić taki kontakt nieletnim, na określonych zasadach, np. w weekendy, w wyznaczonych godzinach popołudniowych, w czasie wolnym od zajęć. Aktywne wspieranie dobrego kontaktu ze światem zewnętrznym może być szczególnie korzystne dla nieletnich pozbawionych wolności, z których wielu ma problemy wychowawcze związane z deprawacją emocjonalną oraz deficytami w zakresie umiejętności społecznych.

6.4 Personel

Ośrodek zatrudnia 22 osoby, należące do kadry pedagogicznej, w tym: 8 nauczycieli, 10 wychowawców, 1 psychologa i 1 pedagoga. Ponadto dyrektor i zastępca dyrektora prowadzą zajęcia resocjalizacyjne dla nieletnich, dyrektor Ośrodka pełni także rolę wychowawcy. Wszyscy pracownicy pedagogiczni posiadają wyższe wykształcenie z przygotowaniem pedagogicznym.

Z informacji uzyskanych od dyrektora Ośrodka wynika, iż wszyscy pracownicy pedagogiczni posiadają przeszkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej, natomiast wszyscy pracownicy administracji i obsługi zostali przeszkoleni w tym zakresie w lutym 2019 roku. W czerwcu 2020 r. Rada Pedagogiczna odbyła szkolenie pt. „Odpowiedzialność prawna nauczycieli” (4-godzinne szkolenie), natomiast w październiku 2020 r. miało miejsce szkolenie pt. „Przemoc rówieśnicza w szkole i cyber przestrzeni – rozpoznawanie, skuteczna profilaktyka i interwencja”. Oba szkolenia zostały przeprowadzone przez Instytut Kształcenia Nauczycieli EKO TUR w Warszawie. Ponadto na uznanie zasługuje fakt, iż praca psychologa w minionym roku szkolnym była poddawana systematycznej superwizji grupowej i indywidualnej przez superwizora Wielkopolskiego Towarzystwa Terapii Systemowej w Poznaniu. Z rozmów przeprowadzonych z pracownikami placówki wynikało także, iż kierownictwo Ośrodka jest bardzo przychylne i dostosowuje odpowiednio grafik w sytuacjach, kiedy pracownik chce odbyć jakieś szkolenie na własną rękę.

Analiza dokumentacji oraz rozmowa z dyrektorem Ośrodka dostarczyła informacji, iż w związku z pandemią koronawirusa, placówka nie miała większych problemów z sytuacją kadrową. W sumie dwoje wychowawców było w tym okresie poddanych kwarantannie, ale bez trudu można było na ten czas zorganizować zastępstwa.

Warto także nadmienić, iż dyrektor Ośrodka 5 sierpnia 2020 r. wystosował pismo do Zarządu Powiatu w Świdnicy z prośbą o wyrażenie zgody na zatrudnienie od dnia 1 września 2020 r. na okres jednego roku szkolnego, nauczyciela specjalisty w zakresie terapii uzależnień, w wymiarze 6 godzin tygodniowo. W piśmie dyrektor wskazał, iż potrzeba zatrudnienia wynika ze specyfiki placówki, w której często przebywa młodzież z różnego rodzaju uzależnieniami, która nie radzi sobie z tym problemem. Ponadto podkreślił także, iż wychowankowie wymagają pomocy wykwalifikowanych specjalistów oraz, że terapeuta zatrudniony w Ośrodku stanowiłby dodatkowe wsparcie w działaniach z zakresu profilaktyki uzależnień, które prowadzi personel MOW. Dyrektor Wydziału Oświaty i Wychowania w Starostwie Powiatowym w Świdnicy w swojej odpowiedzi zawarł informację, iż Zarząd Powiatu w Świdnicy na posiedzeniu w dniu 11 sierpnia 2020 r. postanowił negatywnie zaopiniować wniosek w sprawie zatrudnienia specjalisty w zakresie terapii uzależnień.

6.5 Oddziaływania resocjalizacyjne wobec nieletnich

Okres pandemii to ciężki czas biorąc pod uwagę kwestię ograniczeń jakie wprowadzono w sposobie funkcjonowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych. W konsekwencji braku możliwości wychodzenia poza teren placówki, część zajęć zostało wstrzymanych bądź

odwołanych (wyjazdy do kina, na zawody i turnieje, na lodowisko, etc.). Pomimo tej wyjątkowej i trudnej sytuacji, wychowankowie w rozmowach z przedstawicielką KMPT, nie skarżyli się na brak zajęć. Wskazywali, że w tym pierwszym okresie pandemii, z racji nowej sytuacji, w jakiej się wszyscy znaleźli, starali się wspólnie zintegrować - wspólnie spędzać czas, grać razem w gry, organizować mistrzostwa Ośrodka w różnych dziedzinach sportowych. W ocenie nieletnich, personel placówki stanął na wysokości zadania i starał się organizować dla nich czas.

Zdecydowana większość wychowanków bardzo chwaliła wprowadzone od początku roku szkolnego, czyli od września 2020 r., zajęcia i koła zainteresowań: koło polonistyczne, geograficzne, plastyczne, turystyczno-krajoznawcze, kulinarne, muzyczne, filmowe, szachowo-warcabowe, wolontariatu oraz Młodzieżową Drużynę Pożarniczą. Prowadzone są także zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego oraz historii i WOS-u.

Analiza protokołu z kontroli doraźnej Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty dostarczyła informacji na temat organizowanych przez pedagoga i psychologa spotkań, w minionym roku szkolnym 2019/2020¹³. Z analizy zapisów w dziennikach prowadzonych przez nich zajęć, których dokonała osoba kontrolująca placówkę wynika, iż były prowadzone zajęcia grupowe dotyczące m.in. kształtowania kompetencji emocjonalno-społecznych. Pedagog szkolny przeprowadził 33 takie spotkania, psycholog – 9. Tematyka ich oscylowała wokół następujących tematów: rozwijania umiejętności wyrażania emocji, radzenia sobie ze złością, uczenia się na własnych błędach, rozwiązywania konfliktów i nieporozumień w grupie w sposób akceptowalny społecznie, rodzajów i konsekwencji przemocy. Ponadto prowadzone były również zajęcia dotyczące profilaktyki uzależnień (15 zajęć), przeciwdziałania agresji i przemocy (17 zajęć) oraz konsultacje indywidualne ukierunkowane na budowaniu samooceny wychowanka, przepracowanie traumatycznych doświadczeń, wyznaczanie zasobów, mocnych stron wychowanka, wyzwania życiowych.

Nawiązując do zajęć grupowych prowadzonych przez psychologa i pedagoga w Ośrodku należy nadmienić, iż w protokole pokontrolnym wspomnianym powyżej znajduje się zalecenie mówiące o tym, *ażebym do dziennika zajęć prowadzonych przez psychologa i pedagoga szkolnego wpisywać, w przypadku zajęć grupowych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, programu pracy grupy oraz ocenę postępów i wnioski dotyczące dalszej pracy z wychowankami*¹⁴. Podkreślenia wymaga fakt, iż Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur podziela zdanie na temat wydanego zalecenia. Niezmiernie ważne jest, aby praca z

---

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

wychowankami prowadzona była według ustalonego wcześniej planu i zawierała ocenę postępów oraz wnioski z niej płynące. Elementem składowym pracy z nieletnimi powinny bowiem być informacje zwrotne kierowane do nich – są one niezbędne do tego, aby nieletni w sposób dla nich zrozumiały wiedzieli, które elementy ich zachowania czy funkcjonowania w Ośrodku ulegają poprawie (i w jakim stopniu), a na które trzeba w dalszym ciągu kłaść większy nacisk i modelować je w pożądanym kierunku.

Poza zajęciami prowadzonymi przez psychologa i pedagoga, w minionym roku szkolnym odbywały się także zajęcia z doradztwa zawodowego, zgodnie z zatwierdzonym przez dyrektora *Wewnętrzny system doradztwa zawodowego na lata 2019-2022*. Dla każdej klasy opracowany był plan działań do realizacji, a w dziennikach lekcyjnych wpisywane były tematy zajęć przeprowadzone przez doradcę zawodowego. Ponadto znajdowały się także w nich informacje o przeprowadzonych wśród uczniów klasy VIII testów diagnostycznych oraz tworzeniu indywidualnych planów działania jako sposobu zarządzania przyszłością.

Od stycznia 2021 r. Ośrodek ma zamiar po raz kolejny uczestniczyć (złożono już akces) w projekcie unijnym „Dobry początek”, na podstawie wniosku złożonego przez Urząd Marszałkowski we Wrocławiu. Aktualnie placówka czeka na rozstrzygnięcie oraz rozpoczęcie realizacji.

7. Inne

Rozmowy przeprowadzone z wychowankami i personelem Ośrodka, a także analiza dokumentacji zgromadzonej na okoliczność monitoringu zdalnego wskazują, iż w minionym roku szkolnym 2019/2020 przeprowadzono na szeroką skalę prace remontowo-budowlane na terenie placówki. Z dokumentu otrzymanego od dyrektora placówki wynika, iż prace te dotyczyły m.in.:

- adaptacji pomieszczenia na pracownię do zajęć praktycznych (wykonanie ścianek działowych do ćwiczeń, wykonanie nowej instalacji elektrycznej, odnowienie tynków, malowanie ścian i sufitu, wymiana okien);
- wykonania ogrodzenia panelowego wokoło MOW;
- wykonania bramy wjazdowej;
- generalnego remontu pomieszczeń grupy II (3 sypialnie, aneks kuchenny, pokój wychowawców z pomieszczeniem sanitarnym, korytarz, świetlica); zakres prac obejmował: wymianę parapetów, uzupełnienie ubytków, gruntowanie ścian i

sufitów, malowanie, wymianę paneli podłogowych, wykonanie pomieszczenia sanitarnego;

- remontu ciągu korytarzowego przy pralni (wykonanie przedścianki, podwieszenie sufitu, naprawa tynków, gruntowanie, malowanie);
- wymiany drzwi wewnętrznych (pomieszczenie konserwatora, pracownia zajęć praktycznych, magazyn materiałowy, pomieszczenie gospodarcze);
- odnowienia lamperii na klatce schodowej w internacie.

KMPT z zadowoleniem przyjęło, iż warunki bytowe w placówce uległy znacznej poprawie i ocenia to bardzo pozytywnie. To niezmiernie ważne, aby nieletni przebywali i rozwijali się w sprzyjających ku temu warunkach, w bezpiecznym i zadbanym środowisku. Jednocześnie za pozytywny należy uznać także fakt, iż zdecydowana większość prac remontowych została przeprowadzona przez samych wychowanków, w ramach praktyk zawodowych. Takie działania sprzyjają bowiem rozwojowi nieletnich, wzmacniają w nich poczucie sprawczości oraz uczą odpowiedzialności.

8. Zalecenia

Na podstawie art. 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur zaleca:

I. Dyrektorowi Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mrowinach:

1. prowadzenie stałego i – jak to najbardziej możliwe – bezpośredniego nadzoru nad wychowankami w grupach kwarantannowych, z zachowaniem jednocześnie środków ochrony;
2. sprawowania jak najszerszego nadzoru bezpośredniego nad wychowankami, identyfikowania ich potrzeb i zagrożeń, stałego obserwowania i analizowania relacji między rówieśnikami oraz atmosfery w grupach wychowawczych i szkolnych;
3. wprowadzenie kontaktów nieletnich z osobami z zewnątrz za pomocą komunikatora Skype w warunkach zapewniających prywatność spotkań;
4. wprowadzenie możliwości korzystania przez wychowanków z telefonów komórkowych, na wypracowanych wcześniej zasadach;
5. dalszego szkolenia personelu w zakresie: rozwiązywania konfliktów oraz stosowania strategii i technik deeskalacji konfliktu na różnych poziomach komunikacji, radzenia

sobie ze stresem, postępowania z wychowankiem agresywnym, pracy z traumą, ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym;

6. zapewnienia bezpiecznych warunków pobytu wszystkim nieletnim, w szczególności nowo przyjmowanym do placówki, jako grupie zwiększonego ryzyka na złe traktowanie;
7. zagwarantowanie każdemu nieletniemu, który ma za sobą traumatyczne doświadczenia (np. przemoc w rodzinie, samobójstwo rodzica, przemoc ze strony rówieśników, alkoholizm rodziców, etc.) fachowej pomocy i wsparcia psychologicznego, które doprowadziłyby do zredukowania cierpienia, nawiązywania poprawnych relacji w życiu dorosłym, pomagania w rozwijaniu potencjału dziecka; ewentualnego nawiązania współpracy w tym zakresie z ekspertami zewnętrznymi (np. z organizacji pozarządowych lub projektów lokalnych);
8. wpisywanie na bieżąco do dziennika zajęć prowadzonych przez psychologa i pedagoga szkolnego, w przypadku zajęć grupowych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, programu pracy grupy oraz ocenę postępów i wnioski dotyczące dalszej pracy z wychowankami;
9. zaplanowanie i przeprowadzenie działań mających na celu poprawę jakości udzielanego wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej wychowankom;
10. odseparowywanie ewentualnych ofiar przemocy od ich sprawców;
11. zagwarantowanie psychologowi szkolenia z zakresu mediacji;
12. prowadzenie przez psychologa i pedagoga szkolnego regularnych zajęć grupowych o tematyce zgodnej ze zdiagnozowanymi potrzebami wychowanków.

Ponadto KMPT zwraca się z prośbą do dyrektora MOW w Mrowinach o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w podrozdziale 6.1 raportu.

II. Staroście Powiatowemu w Świdnicy:

1. przekazanie środków finansowych na realizację zaleceń wymagających nakładów finansowych.